

EUROOPA KOHTU OTSUS

15. juuni 1976*

[...]

Kohtuasjas 51/75,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel High Court of Justice'i (London) esitatud taotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

EMI Records Limited, Middlesex,

ja

CBS United Kingdom Limited, London,

eelotsust kauba vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu sätete ja kaubamärke puudutavate konkurentsieeskirjade tõlgendamiseks,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed H. Kutscher ja A. O'Keefe, kohtunikud A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, M. S,rensen ja F. Capotorti,

kohtujurist: J.-P. Warner,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. Oma 22. mai 1975. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 9. juunil 1975, esitas High Court of Justice (London) EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

“Kas Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu sätteid, eriti ühenduse õiguse põhimõtteid ning kauba vaba liikumist ja konkurentsi puudutavaid sätteid, tuleb tõlgendada selliselt, et isik

---

* Kohtumenetluse keel: inglise

A ei või kõikide liikmesriikide asjakohastes õigusaktides tunnustatud kaubamärgiõigust kasutada selleks, et takistada

i) isikut B müümast kõikides liikmesriikides kaubamärki X kandvaid tooteid, mille isik B on valmistanud ja kaubamärgiga X varustanud ühendusest väljaspool asuval territooriumil, kus tal on õigus kaubamärki X kasutada, või

ii) isikut B valmistamast kaubamärki X kandvaid tooteid ükskõik millises liikmesriigis?"

2. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt esitatud teabest ilmneb, et kõnealune kaubamärk kuulus esialgselt Ameerika äriühingule, mis 1917. aastal loovutas oma Suurbritannias asuval tütarettevõtjale oma õigused ja klientuuri mitmetes riikides, sealhulgas käesoleval ajal ühenduse liikmeteks olevates riikides.

3. Samal ajal loovutas see Ameerika äriühing oma Suurbritannias asuval tütarettevõtjale nende riikide osas ka mitmed kaubamärgid, sealhulgas vaidlusaluse kaubamärgi, ent säilitas õiguse kasutada seda kaubamärki Ameerika Ühendriikides ja muudes kolmandates riikides.

4. Pärast 1922. aastat vahetas see kaubamärk mitmel korral omanikku, olles erinevate Ameerika ja Suurbritannia ettevõtjate omanduses. Käesoleval ajal kuulub õigus kasutada seda kaubamärki teatud riikides, sealhulgas liikmesriikides, Suurbritannia äriühingule EMI Records Limited. Muudes riikides, sealhulgas Ameerika Ühendriikides, võib seda kaubamärki kasutada Ameerika äriühing CBS Inc., mille tütarettevõtja Ühendkuningriigis on CBS United Kingdom Limited.

5. High Court'i esitatud teabest ilmneb, et ettevõtja, kellele vaidlusalune kaubamärk kuulub Ameerika Ühendriikides, müüb ühenduses oma siinsete tütarettevõtjate kaudu nimetatud kaubamärki kandvaid tooteid, mis on valmistatud Ameerika Ühendriikides.

6. Esitatud küsimuse peamine eesmärk on teha kindlaks, kas ühenduse mõnes liikmesriigis kaubamärki omav ettevõtja võib kasutada oma ainuõigust selleks, et takistada sama kaubamärki kandvate toodete turustamist selles liikmesriigis, kui need tooted imporditakse kolmandast riigist või on ühenduses valmistatud sellises kolmandas riigis kaubamärki omava äriühingu tütarettevõtja poolt.

7. Seetõttu palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul esitatud küsimust käsitleda kauba vaba liikumist ja konkurentsi reguleerivate ühenduse õiguse põhimõtete ja sätete alusel.

1) Kauba vaba liikumine

8. Tulenevalt kauba vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu sätetest ja kooskõlas artikliga 3a sätestavad koguseliste piirangute ja toimet samaväärsete meetmete kõrvaldamist käsitlevad artiklid 30 jj selgesõnaliselt, et sellised piirangud ja meetmed on "liikmesriikide vahel" keelatud.

9. Asutamislepingu artikkel 36 sätestab, et artiklite 30–34 sätted ei välista ekspordi, impordi või transiitkaupade suhtes kehtestatud keelde või piiranguid, kui need on õigustatud muu hulgas tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmise vajadusega, ent sellised keelud või piirangud ei või siiski kujutada endast suvalise diskrimineerimise vahendit või "liikmesriikidevahelise" kaubanduse varjatud piiramist.

10. Kaubamärgiõiguse kasutamine selleks, et takistada kolmandast riigist pärinevate ja sama kaubamärki kandvate toodete turustamist, ei mõjuta seega kauba vaba liikumist liikmesriikide vahel ega kuulu asutamislepingu artiklites 30 jj sätestatud keeldude kohaldamisalasse ka siis, kui kaubamärgiõiguse selline takistamine kujutab endast koguselise piiramisega samaväärse toimega meetet.

11. Selliste asjaolude korral ei ohusta kaubamärgiõiguse teostamine tegelikult ühisturu ühtsust, mille kaitsmiseks artiklid 30 jj on mõeldud.

12. Lisaks tuleb märkida, et kui ühele ettevõtjale kuulub kaubamärgiõigus sama toote osas kõikides liikmesriikides, puudub vajadus uurida, kas neil kaubamärkidel on kolmandas riigis kaitstud identse kaubamärgiga sama päritolu. Selline küsimus on asjakohane vaid siis, kui tuleks uurida, kas ühenduse siseselt on turgude jaotamine võimalik.

13. Neid järeldusi ei ole võimalik asutamislepingu artiklite 9 ja 10 alusel vaidlustada.

14. Asutamislepingu artikli 10 lõige 1 sätestab, et kolmandast riigist tulevad tooted loetakse liikmesriigis vabas ringluses olevaks, kui on täidetud impordiformaalsused ning tasutud tollimaksud või samaväärse toimega maksud, mida tuleb maksta selles liikmesriigis.

15. Asutamislepingu artikli 9 lõike 2 kohaselt on asutamislepingu teise osa I jaotise 1. peatüki 1. jao ja 2. peatüki sätted kohaldatavad liikmesriikidest pärinevate toodete ning kolmandatest riikidest tulevate toodete suhtes, mis on liikmesriikides vabas ringluses.

16. Need sätted käsitlevad ainult tolliformaalsuste täitmist ning tollimaksude ja samaväärse toimega maksude tasumist ja neid ei saa tõlgendada selliselt, nagu oleks kolmandas riigis registreeritud kaubamärki kandvate ja ühendusse imporditud toodete puhul piisav, kui nende toodete puhul on tolliformaalsused täidetud esimeses liikmesriigis, kuhu need imporditi, nõnda et seejärel võidaks neid tooteid turustada kogu ühisturul kaubamärkide kaitset käsitlevate eeskirjadega vastuolus oleval viisil.

17. Ühenduse kaubanduspoliitikat käsitlevad asutamislepingu sätted artiklites 110 jj ei kohusta liikmesriike laiendama kolmandate riikidega peetavale kaubavahetusele neid kohustusliku iseloomuga põhimõtteid, mis puudutavad kauba vaba liikumist liikmesriikide vahel ja iseäranis koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmete keeldu.

18. Ühenduse poolt teatud rahvusvahelistes lepingutes (näiteks Lomés 28. veebruaril 1975 allkirjastatud AKV-EMÜ konventsioon ning Rootsi ja Dveitsiga 22. juulil 1972 allkirjastatud lepingud) kokkulepitud meetmed moodustavad selle poliitika ühe osa ning neid ei või tõlgendada mingi asutamislepingust tuleneva liikmesriikide kohustuse täitmisena.

19. Ühenduse poolt võetud kohustuste siduvat mõju teatud riikide osas ei või laiendada teistele riikidele.

20. Ühiseid impordieeskirju käsitleva 4. juuni 1974. aasta määruse nr 1439/74 (EÜT L 1974, L 159, lk 1) sätted käsitlevad ainult koguselisi piiranguid, mitte aga samaväärse toimega meetmeid.

21. Eeltoodust tuleneb, et kauba vaba liikumist, kolmandatest riikidest pärinevate toodete vaba ringlust ja ühise kaubanduspoliitika põhimõtteid käsitlevad asutamislepingu sätted ei keela ühenduse kõikides liikmesriikides kaitstud kaubamärki omaval ettevõtjal kasutada oma õigust selleks, et takistada sama kaubamärki kandvate samasuguste toodete importimist kolmandast riigist.

22. Samuti ei või kauba vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu sätete alusel keelata liikmesriikide territooriumidel kaitstud kaubamärgi omanikul kasutada oma õigust selleks, et takistada kolmandas riigis sama kaubamärki omaval ettevõtjal valmistada ja turustada oma tooteid ühenduses kas isiklikult või oma ühenduses asuvate tütarettevõtjate kaudu.

23. Artiklis 36 osutatud tööstus- ja kaubandusomandi kaitse kaotaks mõtte, kui ettevõtjal, kelleks ei ole liikmesriikides kaitstud kaubamärgi omanik, lubataks liikmesriikides valmistada ja turustada sama kaubamärki kandvaid tooteid, sest sellise tegevuse näol oleks tegemist kaitstud kaubamärgiõiguse rikkumisega.

24. Liikmesriikides kaitstud kaubamärgi omaniku poolt rakendatavad meetmed, mille eesmärk on takistada sama kaubamärki kandvate toodete valmistamist ja turustamist neis liikmesriikides isiku poolt, kelleks ei ole neis liikmesriikides kaitstud kaubamärgi omanik, ei ole käsitletavad suvalise diskrimineerimise vahendina ega liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piiramisena artikli 36 tähenduses.

2) Konkurents

25. Asutamislepingu artikli 85 lõige 1 sätestab, et ühisturuga on kokkusobimatud ja keelatud “kõik sellised ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus”, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ning mille eesmärgiks või tagajärjeks on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi ühisturu piires.

26. Kaubamärgiõigusel kui õiguslikul staatusel puuduvad artikli 86 lõikes 1 osutatud kokkuleppe või kooskõlastatud tegevuse omadused.

27. Sellegipoolest võib kaubamärgiõiguse teostamine kuuluda asutamislepingus sätestatud keeldude kohaldamisalasse, kui selle õiguse teostamise sisu, vahend või tagajärg on konkurentsi piiramine.

28. Ühisturu ettevõtjate ja kolmandates riikides tegutsevate ettevõtjate vahelist piiravat kokkulepet, mille tulemuseks oleks kogu ühisturu isoleerimine, mistõttu väheneks kolmandatest riikidest pärinevate, ühenduses kaitstud kaubamärki kandvate toodetega sarnaste toodete pakkumine ühenduse territooriumil, võiks pidada ühisturul konkurentsitingimusi mõjutavaks kokkuleppeks.

29. Iseäranis juhul, kui kolmandas riigis kaitstud vaidlusaluse kaubamärgi omanikul on ühenduse erinevates liikmesriikides mitmeid tütarettevõtjaid, kel on võimalik ühisturul kõnealuseid tooteid turustada, võib taoline isoleerimine mõjutada ka liikmesriikidevahelist kaubandust.

30. Käesolevas menetluses käsitletava juhtumiga sarnaste juhtumite puhul, kus ettevõtjate vahelised kokkulepped on kaotanud kehtivuse, võib artiklit 85 kohaldada ka juhul, kui selliste

kokkulepete mõju veel kestab. Seda ka siis, kui need kokkulepped on formaalselt juba kehtetud.

31. Kokkulepet võib pidada endiselt mõju avaldavaks ainult siis, kui asjaomaste isikute käitumisest võib järeldada, et tegemist on kokkuleppele omase kooskõlastatud tegevuse ja koordineerimisega, ning kui sellel käitumisel on kokkuleppega kavandatud tagajärgedega võrreldes samasugused tagajärjed.

32. Sellise käitumisega ei ole tegemist siis, kui taolised tagajärjed ei ületa pelgast siseriiklike kaubamärgiõiguste kasutamisest tulenevaid tagajärgi.

33. Lisaks ilmneb kohtutoimikust, et välismaisel ettevõtjal on juurdepääs ühisturule ka vaidlusalust kaubamärki kasutamata.

34. Sellises olukorras kuulub nõue, mille kohaselt asjaomaste toodete eksportimisel kaitstud turgudele peab kolmandas riigis kaitstud identse kaubamärgi omanik kõnealuse kaubamärgi kustutama või võimalusel varustama need tooted teistsuguse kaubamärgiga, kaubamärgi kaitsmisest tulenevate lubatavate tagajärgede hulka.

35. Lisaks sätestab asutamislepingu artikkel 86, et “ühistus või selle olulises osas turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ühe või mitme ettevõtja poolt on keelatud kui ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust”.

36. Ehkki kaubamärgiõigus annab kaubamärgi omanikule kaitstud territooriumil erilise positsiooni, ei tähenda see siiski turgu valitsevat seisundit ülal osutatud artikli mõistes, eriti siis – nagu käesoleval juhtumil, kui mitmed ettevõtjad, kelle majanduslik võim on võrreldav kaubamärgi omaniku majandusliku võimuga, tegutsevad asjaomaste toodete turul ja neil on võimalik kaubamärgi omanikuga konkureerida.

37. Kui kaubamärgiõigust kasutatakse selleks, et takistada kaitstud territooriumile sama kaubamärki kandvate toodete importimist, ei ole tegemist turgu valitseva seisundi kuritarvitamisega asutamislepingu artikli 86 mõistes.

38. Eeltoodud põhjustel tuleb järeldada, et ühenduse õiguse põhimõtted ning kauba vaba liikumist ja konkurentsi käsitlevad sätted ei keela ühenduse kõikides liikmesriikides kaitstud kaubamärgi omanikul kasutada oma kaubamärgiõigusi, mida tunnustatakse kõikide liikmesriikide õigusaktides, selleks, et takistada kolmandas riigis kaitstud sama kaubamärki kandvate toodete müüki või valmistamist kolmanda isiku poolt ühenduses, tingimusel, et selliste õiguste teostamine ei tulene kokkuleppest või kooskõlastatud tegevusest, mille eesmärk või tagajärg on ühisturu isoleerimine või jagamine.

39. Kui see tingimus on täidetud, kuulub nõue, mille kohaselt asjaomaste toodete eksportimisel ühendusse peab selline kolmas isik kõnealuse kaubamärgi kustutama või võimalusel varustama need tooted teistsuguse kaubamärgiga, kõikide liikmesriikide õigusaktidega kaubamärgiomanikule sarnast või identset kaubamärki kandvate toodete kolmandatest riikidest importimise vastu tagatud kaitsest tulenevate lubatavate tagajärgede hulka.

Kohtukulud

40. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Taani valitsuse, Saksamaa valitsuse, Prantsuse valitsuse, Iirimaa valitsuse, Hollandi valitsuse, Ühendkuningriigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata.

41. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastates High Court of Justice'i (London) poolt 22. mai 1975. aasta otsusega esitatud küsimustele, otsustab:

1. Ühenduse õiguse põhimõtted ning kauba vaba liikumist ja konkurentsi käsitlevad sätted ei keela ühenduse kõikides liikmesriikides kaitstud kaubamärgi omanikul kasutada oma kaubamärgiõigusi, mida tunnustatakse kõikide liikmesriikide õigusaktides, selleks, et takistada kolmandas riigis kaitstud sama kaubamärki kandvate toodete müüki või valmistamist kolmanda isiku poolt ühenduses, tingimusel, et selliste õiguste teostamine ei tulene kokkuleppest või kooskõlastatud tegevusest, mille eesmärk või tagajärg on ühisturu isoleerimine või jagamine.

2. Kui see tingimus on täidetud, kuulub nõue, mille kohaselt asjaomaste toodete eksportimisel ühendusse peab selline kolmas isik kõnealuse kaubamärgi kustutama või võimalusel varustama need tooted teistsuguse kaubamärgiga, kõikide liikmesriikide õigusaktidega kaubamärgiomanikule sarnast või identset kaubamärki kandvate toodete kolmandatest riikidest importimise vastu tagatud kaitsest tulenevate lubatavate tagajärgede hulka.

Lecourt

Kutscher

O'Keefe

Donner

Mertens de Wilmars

Sørensen

Capotorti

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 15. juunil 1976 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

R. Lecourt